

Două lumi – două capodopere, „Sacré” și „Imperialul”, în viziuni coregrafice

(Grigore Constantinescu – 13 noiembrie 2017)

Pentru publicul acestei stagiuni, premiera coregrafică de la sfârșitul săptămânii trecute poate fi un subiect de meditație, propus de artiștii dansatori ai Operei Naționale București.

Semnătura autorului – regie, coregrafie – aparține lui **Renato Zanella**, coordonatorul artistic de balet al Teatrului, care aduce pe scena noastră unele dintre experiențele sale de creație, realizate anterior, după propria sa declarație, pentru „Wiener Staatsoper”, pe când era directorul baletului și coregraf șef al ansamblului teatrului austriac. Ideile, existente deja, sunt pentru Zanella, ca și la premiera cu „Romeo și Julieta”, prelucrate cu o caracteristică pe care artistul o consideră, la București, „un pas mare mai în față”.

Proiectul spectacolului „Coupé” situează cele două capodopere muzicale la granița unor stări conflictuale inspiratoare.

Pentru Concertul nr.5 pentru pian și orchestră, op.73 de Beethoven, „Imperialul”, coregraful situează capodopera Titanului la orizonturile inițiate în conflagrația napoleoniană cu zona europeană imperială austriacă. Apoteoza capodoperei concertante îl conduce însă diferențiat spre un discurs coregrafic ce se izolează firesc de conținutul și condițiile stilistice proprii evoluției interpretative din sala de concert. Pentru spectatorii sălii de operă, muzica aceasta poate fi ascultată, venind din fosa orchestrei și urmărind indicațiile dirijorului, care este solicitat și antrenat de comentariile pianistice, oarecum distanțate de pașii și gesturile balerinilor pentru care titlul scenariului, „Iubire nesfârșită”, nu are ecourile convingătoare ale sonorităților pianului. Frumos ca desen scenic, elegant ca gestică și costum, baletul nu se practica istoric astfel, ca gen, înainte de apariția dansului clasic. Solicitățile formale, potrivirile cuplului principal, alcătuit din Cristina Dijmaru și Ovidiu Matei Iancu, însoțiți de alte trei perechi (Mihaela Soare-Bogdan Cănilă; Lorena Negrea – Robert Enache; Andra Ionete – Valentin Stoica) doresc să rimeze și cu ceilalți balerini. Pași, piruete, salturi... grupuri în mișcare. Ne rămânea în schimb, după căderea de cortină, așteptarea celei de a doua părți a acestui Diptic în premieră, cu capodopera lui Igor Stravinski, „Sacré du printemps”.

Cu forță și originalitate, Renato Zanella are în lumea stravinskiană alte argumente, situate istoric la aproape două secole distanță. Fără să fim suficient informați de paralelismul inspirator al ritualurilor ruse de demult, suntem atrași în contemporaneitate spre realitățile militariste ale războiului din Jugoslavia, dramatic, sălbatic, neiertător înaintea unei morți crunte. Privind derularea evenimentelor coregrafice, suntem de altfel supuși cu abilitate dramatismului acțiunii, al cărui progres spectaculos se derulează treptat într-o ascensiune uimitoare până la finalul culminant și violent al muzicii. Ca rezultat, nimeni dintre maeștrii de balet nu iartă execuția fără greș a indicațiilor coregrafului, iar ceea ce am urmărit demonstrează o impresionantă fidelitate în execuție, de la maestrul de lumini (Ștefan Dragu) la conceptul grafic în scenografie și lumini aparținând lui Octavian Neculai și Iuliana Ogăraru. În memoria noastră activă, revenim la principalii membri ai distribuției (Bogdan Cănilă, Alexandra Gavrilescu; Valentin Soica – Lorena Negrea; Sergiu Dan – Adina Manda) și cuplul eroic al Ritualului, Cristina Dijmaru – Ovidiu Matei Iancu, incredibil ca mișcare, imagine și efort fără cruțare.

Pentru că am vorbit de capodopere muzicale, pilonii arhitectonici ai spectacolului, se cuvine a aprecia cu entuziasm angajamentul Orchestrei Operei Naționale București, sub gestul ferm al dirijorului Vlad Conta, fidel stilului clasic vienez de la debutul secolului al XIX-lea, neiertător în evoluțiile telurice ale partiturii lui Stravinski, capabil să determine implacabil forța, amplexarea sonoră și ritmica simfonică a sensurilor muzicii dinaintea Primului Război Mondial, în debutul secolului XX.

Interesant pentru melomani a fost contrastul între clasic și modern, animat de pianistica lui Toma Popovici, concertist de anvergură pentru care tehnica și frazarea se potrivesc ideal cu podiumul audițiilor simfonice într-o cursivitate vieneză fără ezitări.

Premiera Operei Naționale București, un spectacol de „văzut și ascultat”, depășește repertorial conținutul și altitudinea actualei stagiuni, finalizând anul 2017 cu împlinirea îndrăznețelor proiecte care au reunite capodoperele și performanțele așteptate de noi cu acea curiozitate a aventurii spre necunoscut.